

Crna Gora
Zavod za školstvo

Adresa: Vaka Đurovića b.b.
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 408 901
fax: +382 20 408 927
www.zzs.gov.me

STANDARDI I INDIKATORI KVALITETA RADA STRUČNIH SARADNIKA
(SAMOEVALUACIJA; INTERNA I EKSTERNA EVALUACIJA)

Podgorica, 2023.

UVOD

Stalan porast naučnih dostignuća nalaže potrebu da škola i obrazovni sistem u cjelini prate i koriste naučna znanja, ugrađuju ih i primjenjujući u praksi. Primjena ovih znanja posebno je značajna u procesu permanentne analize, praćenja i unapređenja obrazovnog sistema, što je imperativ svakog sistema obrazovanja koji teži da doprinese konstruktivnim društvenim promjenama i razvoju pojedinca, kao aktivnog učesnika u tim promjenama.

Utvrđivanje kvaliteta rada je proces koji treba kontinuirano vršiti u cilju planiranja novih, boljih i uspješnijih rješenja za dalji razvoj vaspitno-obrazovnih ustanova i profesionalaca koji rade u njima. Kroz proces samoevaluacije zaposlenih, kao i proces interne evaluacije, ustanove su sada u mogućnosti da samostalno planiraju aktivnosti na unapređenju svoga rada.

Unapređivanje vaspitno–obrazovnog procesa i stalno podizanje njegovog kvaliteta neraskidivo je povezano sa radom stručnih saradnika. Vaspitno–obrazovne ustanove u kojima su zaposleni stručni saradnici, u kojima se jasno prepoznaje njihova funkcija i odgovornost i daje podrška njihovoj punoj uključenosti u život i rad škole, ostvaruju bolje rezultate u odnosu na one koje ih nemaju, pokazuju rezultati istraživanja.

Cilj izrade ovog dokumenta je da se putem standarda i pokazatelja kvaliteta rada stručnih saradnika olakša postupak analize njihovog rada. Napisan je s namjerom da se obezbijedi jasnoća i preciznost u opisu radnih zadataka koje treba da izvršavaju, i istakne uloga i sveukupan angažman koji pružaju u razvoju vaspitno-obrazovnih ustanova.

U *Standardi i indikatori kvaliteta stručnih saradnika* su definisani opisi ključnih poslova stručnih saradnika: pedagoga, psihologa, logopeda i defektologa, po oblastima rada vaspitno-obrazovnih ustanova. Njegova osnovna funkcija je da olakša stručnim saradnicima da kroz samoevaluaciju analiziraju i provjere kvalitet svog rada, kao i da se kroz proces interne i eksterne evaluacije procijeni doprinos koji daju u obezbjeđivanju kvaliteta različitih oblasti rada ustanove u kojoj rade.

Sve analize, podatke i nalaze dobijene kroz pomenute procese treba staviti u funkciju planiranja, razvoja i unapređenja rada stručnih saradnika i ustanove u cjelini.

Sadržaj

UVOD	2
STANDARDI I INDIKATORI KVALITETA RADA STRUČNIH SARADNIKA U OBEZBJEĐIVANJU KVALITETA RADA PREDŠKOLSKIH USTANOVA.....	4
Zahtjevi standarda i indikatori za predškolske ustanove	4
1. Standardi i indikatori za ključnu oblast VASPITNO-OBRAZOVNI RAD	4
2. Standardi i indikatori za ključnu oblast UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE PREDŠKOLSKOM USTANOVOM	5
3. Standardi i indikatori za ključnu oblast ETOS	6
4. Standardi i indikatori za ključnu oblast RAZVOJ I NAPREDOVANJE DJECE ...7	
5. Standardi i indikatori za ključnu oblast RESURSI PREDŠKOLSKE USTANOVE 7	
STANDARDI I INDIKATORI KVALITETA RADA STRUČNIH SARADNIKA U OBEZBJEĐIVANJU KVALITETA RADA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA	9
Zahtjevi standarda i indikatori za osnovne i srednje škole	9
1. Standardi i indikatori kvaliteta za ključnu oblast NASTAVA I UČENJE	9
2. Standardi i indikatori za ključnu oblast UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE ŠKOLOM	10
3. Standardi i indikatori za ključnu oblast ETOS ŠKOLE	11
4. Standardi i indikatori za ključnu oblast OBRAZOVNA POSTIGNUĆA	12
5. Standardi i indikatori za ključnu oblast PODRŠKA UČENICIMA	12

STANDARDI I INDIKATORI KVALITETA RADA STRUČNIH SARADNIKA U OBEZBJEĐIVANJU KVALITETA RADA PREDŠKOLSKIH USTANOVA

Zahtjevi standarda i indikatori za predškolske ustanove

1. Standardi i indikatori za ključnu oblast **VASPITNO-OBRAZOVNI RAD**

Standard 1.1.

Planiranje i realizacija vaspitno-obrazovnog rada je u funkciji razvoja i učenja djece.

Indikatori:

1.1.1. Stručni saradnici pružaju podršku vaspitačima pri izradi planova rada.

1.1.2. Stručni saradnici daju smjernice i prate primjenu tematskog / projektnog planiranja.

1.1.3. Stručni saradnici učestvuju u izradi plana i realizaciji rada Stručnog vijeća i stručnih aktiva.

1.1.4. Stručni saradnici učestvuju u usklađivanju Dnevnog ritma rada predškolske ustanove sa uzrasnim specifičnostima i potrebama djece, porodica i prate realizaciju.

Standard 1.2.

Fizička sredina je bezbjedna i podsticajna za razvoj i učenje djece.

Indikatori:

1.2.1. Stručni saradnici učestvuju u prilagođavanju cjelokupnog prostora predškolske ustanove djeci.

1.2.2. Stručni saradnici učestvuju u izboru didaktičkog materijala za igru i učenje djece.

Standard 1.3.

Socijalna sredina je podsticajna za razvoj i učenje djece.

Indikatori:

1.3.1. Stručni saradnici učestvuju u formiranju vaspitnih grupa u skladu sa pedagoškim i psihološkim zahtjevima.

1.3.2. Stručni saradnici učestvuju u izradi brošura, flajera o adaptaciji djece na vrtić, realizuju savjetovanja za roditelje i roditeljske sastanke na temu adaptacije.

1.3.3. Stručni saradnici pružaju podršku djeci, roditeljima i vaspitačima u procesu adaptacije na novo okruženje predškolske ustanove.

Standard 1.4.**Kapaciteti lokalne sredine i aktivnosti su u funkciji postizanja postavljenih ciljeva.**

Indikatori:

1.4.1. Stručni saradnici planiraju i realizuju saradnju sa roditeljima/starateljima djece.

1.4.2. Stručni saradnici planiraju i realizuju saradnju sa različitim institucijama iz lokalne zajednice.

1.4.3. Stručni saradnici izrađuju različite programe, projekte i učestvuju u njihovoj realizaciji.

2. Standardi i indikatori za ključnu oblast UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE PREDŠKOLSKOM USTANOVOM**Standard 2.1.****Planiranje rada je u funkciji razvoja predškolske ustanove.**

Indikatori:

2.1.1. Stručni saradnici izrađuju i unapređuju lični plan i program rada (godišnji, mjesečni).

2.1.2. Stručni saradnici učestvuju u izradi dijela planova rada predškolske ustanove (godišnji plan i program rada, plan samoevaluacije, plan za unapređenja kvaliteta rada).

Standard 2.3.**Stručni saradnici obezbjeđuju efikasno funkcionisanje predškolske ustanove i rade na unapređenju kvaliteta rada.**

Indikatori:

2.3.1. Stručni saradnici redovno prate realizaciju vaspitno-obrazovnog rada i daju povratne informacije vaspitačima o njegovom kvalitetu kao i prijedloge za unapređenje.

2.3.2. Stručni saradnici aktivno učestvuju u procesu samoevaluacije rada predškolske ustanove.

2.3.3. Stručni saradnici analiziraju izvještaj eksternog utvrđivanja kvaliteta rada predškolske ustanove i u okviru svojih kompetencija realizuju aktivnosti za unapređenje.

2.3.4. Stručni saradnici planiraju i realizuju pedagoško - instruktivni rad sa djecom, vaspitačima i roditeljima.

Standard 2.4.**Stručna služba organizuje i prati profesionalni razvoj i napredovanje zaposlenih.**

Indikatori:

2.4.1. Stručni saradnici učestvuju u planiranju i realizaciji PRNV-a.
2.4.2. Stručni saradnici kroz aktivnosti PRNV-a upoznaju vaspitače sa inovacijama iz oblasti pedagogije, psihologije, defektologije koja su od značaja za rad sa djecom.
2.4.3. Stručni saradnici posjeduju i realizuju plan ličnog profesionalnog razvoja.
2.4.4. Stručni saradnici učestvuju na seminarima i drugim oblicima stručnog usavršavanja.
2.4.5. Stručni saradnici učestvuju u planiranju i realizaciji oglednih i uglednih aktivnosti.

3. Standardi i indikatori za ključnu oblast **ETOS**

Standard 3.1.

Život i rad zaposlenih, djece i roditelja u predškolskoj ustanovi zasnovan je na poštovanju pravila i međusobnom uvažavanju.

Indikatori:

3.1.1. Stručni saradnici organizuju edukacije na teme iz oblasti komunikacije, empatije i poštovanja različitosti.

Standard 3.2.

Predškolska ustanova je bezbjedna sredina koja podstiče usvajanje pozitivnih vrijednosti.

Indikatori:

3.2.1. Stručni saradnici su dio tima za prevenciju nasilja.

3.2.2. Stručni saradnici sarađuju sa institucijama koje se bave zaštitom prava i interesa djece.

Standard 3.3.

Predškolska ustanova je otvorena za saradnju sa okruženjem, porodicom i lokalnom sredinom.

Indikatori:

3.3.1. Stručni saradnici sarađuju sa roditeljima i unapređuju partnerstvo porodice i predškolske ustanove.

3.3.2. Stručni saradnici po potrebi učestvuju na roditeljskim sastancima.

3.3.3. Stručni saradnici po potrebi sarađuju sa Savjetom roditelja.

Standard 3.4.

Ustanova promovira rezultate cjelokupnog rada u zajednici.

Indikator:

3.4.1. Stručni saradnici učestvuju u promovisanju predškolske ustanove u zajednici (putem medija, društvenih mreža).

3.4.2. Stručni saradnici su dio tima za organizaciju i realizaciju javnih svečanosti, kulturno-umjetničkih programa, sportskih takmičenja i sl.

3.4.3. Stručni saradnici su dio tima za odnose sa javnošću, članovi redakcije za uređivanje lista predškolske ustanove, monografije, ljetopisa.

4. Standardi i indikatori za ključnu oblast **RAZVOJ I NAPREDOVANJE DJECE**

Standard 4.1.

Praćenje razvoja i napredovanja djece vrši se u kontinuitetu, uz upotrebu odgovarajućih standardizovanih tehnika i instrumenata i ostalih evidencija.

Indikatori:

4.1.1. Stručni saradnici utvrđuju individualne karakteristike djece u cilju pružanja podrške njihovom razvoju.

4.1.2. Stručni saradnici u saradnji sa vaspitačima evidentiraju djecu sa posebnim obrazovnim potrebama.

4.1.2. Stručni saradnici obezbjeđuju vaspitačima instrumente za praćenje razvoja djece, pružaju stručnu pomoć pri formiranju i izradi dječijih portfolija.

4.1.3. Stručni saradnici organizuju edukacije na teme iz oblasti razvoja djece predškolskog uzrasta kao i primjenu instrumenata i tehnika za njegovo praćenje.

Standard 4.2.

Ustanova u kontinuitetu prati i podstiče razvoj i napredovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama.

Indikatori:

4.2.1. Stručni saradnici učestvuju u izradi i prilagođavanju IROP-a.

4.2.2. Stručni saradnici se edukuju za rad sa djecom sa posebnim obrazovnim potrebama.

4.2.3. Stručni saradnici učestvuju u prilagođavanju prostora i izboru didaktičkog materijala u skladu sa IROP-om.

4.2.4. Stručni saradnici realizuju individualni rad sa djecom u skladu sa njihovim razvojnim potrebama.

4.2.5. Stručni saradnici saraduju sa mobilnim timom.

4.2.6. Stručni saradnici prepoznaju i pružaju stručnu podršku djeci sa specifičnim interesovanjima i afinitetima.

5. Standardi i indikatori za ključnu oblast **RESURSI PREDŠKOLSKE USTANOVE**

Standard 5.1.

Kadrovska struktura omogućava kvalitetnu njegu djece i vaspitno-obrazovni rad.

Indikatori:

5.1.1. U predškolskoj ustanovi su radno angažovani stručni saradnici.

5.1.2. Stručni saradnici su dio tima ustanove za PRNV.
--

5.1.3. Stručni saradnici učestvuju u predlaganju mentora za obuku pripravnika kao i vaspitače i stručne saradnike za viša zvanja.

5.1.4. Stručni saradnici pružaju stručnu podršku pripravnicima.

5.1.5. Stručni saradnici saraduju sa strukovnim udruženjima.
--

STANDARDI I INDIKATORI KVALITETA RADA STRUČNIH SARADNIKA U OBEZBEĐIVANJU KVALITETA RADA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA

Zahtjevi standarda i indikatori za osnovne i srednje škole

1. Standardi i indikatori kvaliteta za ključnu oblast **NASTAVA I UČENJE**

Standard 1.1.

Planiranje i pripremanje nastave/učenja u školi je u funkciji ostvarivanja ciljeva i ishoda programa, opštih ciljeva obrazovanja i razvoja kompetencija učenika.

Indikatori:

1.1.1. Stručni saradnici pružaju podršku nastavnicima u izradi planova rada (godišnje i /ili mjesečno planiranje).

1.1.2. Stručni saradnici pružaju podršku nastavnicima u izradi neposredne pripreme za čas (redovna, dopunska, dodatna nastava).

Standard 1.2.

Nastava je prilagođena razvojnim karakteristikama, potrebama i mogućnostima učenika i usmjerena je na ostvarivanje ishoda učenja.

Indikatori:

1.2.1. Stručni saradnici savjetuju nastavnike kako da pripreme nastavu u skladu sa uzrasnim i individualnim karakteristikama učenika, njihovim potrebama i mogućnostima.

1.2.2. Stručni saradnici formiraju odjeljenja u skladu sa pedagoškim i psihološkim standardima.

1.2.3. Stručni saradnici prate inovacije u metodici i didaktici i iniciraju sa nastavnicima njihovu primjenu.

1.2.4. Stručni saradnici savjetuju nastavnike o efektivnoj komunikaciji na času, tehnikama upravljanja odjeljenjem i sl.

1.2.5. Stručni saradnici pomažu nastavnicima u izboru i pripremi didaktičkog materijala u skladu sa IROP-om.

Standard 1.3.

Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika je raznovrsno i ima razvojnu funkciju.

Indikatori:

1.3.1. Stručni saradnici pružaju stručnu pomoć nastavnicima za primjenu različitih metoda i tehnika praćenja i ocjenjivanja učenika.

2. Standardi i indikatori za ključnu oblast **UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE ŠKOLOM**

Standard 2.1.

Planiranje i programiranje rada ustanove je funkciji ostvarivanja opštih ciljeva obrazovanja i razvoja i kompetencija učenika.

Indikatori:

2.1.1. Stručni saradnici neposredno učestvuju u izradi godišnjeg programa i plana rada Škole.

2.1.2. Stručni saradnici izrađuju planove i programe svoga rada (godišnji, mjesečni).

Standard 2.2.

Škola njeguje saradničke odnose i timski rad.

Indikatori:

2.2.1. Stručni saradnici koordiniraju i/ili učestvuju u radu Tima za PRNŠ.

2.2.2. Stručni saradnici koordiniraju i/ili učestvuju u radu Tima za samoevaluacija rada škole.

2.2.3. Stručni saradnici koordiniraju i/ili učestvuju u radu Tima za izradu IROP-a.

2.2.4. Stručni saradnici koordiniraju i/ili učestvuju u radu Tima za nadarene učenike.

2.2.5. Stručni saradnici koordiniraju i/ili učestvuju u radu Tima za krizne situacije.

2.2.6. Stručni saradnici koordiniraju i /ili učestvuju u radu Tima za prevenciju vršnjačkog nasilja i vandalizma u školi.

Standard 2.3.

Škola permanentno utvrđuje i unapređuje kvalitet svog rada.

Indikatori:

2.3.1. Stručni saradnici redovno prate realizaciju redovne, dopunske i dodatne nastave i vannastavnih aktivnosti i daju konstruktivne povratne informacije nastavnicima o njihovom kvalitetu kao i prijedloge za unapređenje.

2.3.2. Stručni saradnici aktivno učestvuju u procesu samoevaluacije rada škole.

2.3.3. Stručni saradnici analiziraju izvještaj eksternog utvrđivanja kvaliteta rada ustanove i u okviru svojih kompetencija predlažu mjere za unapređenje kvaliteta.

2.3.4. Stručni saradnici sprovode akciona istraživanja u školi, utvrđuju mišljenja i stavove učenika, nastavnika i roditelja o pitanjima značajnim za život i rad škole.

2.3.5. Stručni saradnici prate realizaciju IROP-a za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama i predlažu mjere za poboljšanje kvaliteta.

2.3.6. Stručni saradnici prate realizaciju plana i programa za nadarene učenike i predlažu mjere za poboljšanje kvaliteta.

2.3.7. Stručni saradnici prate realizaciju plana podrške za učenike sa teškoćama u učenju i problemima u ponašanju i predlažu mjere za poboljšanje kvaliteta.

2.3.8. Stručni saradnici prate realizaciju plana rada za prevenciju i postupanje u slučajevima pojave nasilja i vandalizma u školi.

2.3.9. Stručni saradnici prate realizaciju plana rada za postupanje u kriznim situacijama.

2.3.10. Stručni saradnici prate realizaciju plana rada Đačkog parlamenta, podstiču rad i predlažu mjere za poboljšanje kvaliteta.

Standard 2.4.

Škola podstiče profesionalni razvoj nastavnika.

Indikatori:

2.4.1. Stručni saradnici učestvuju u realizaciji aktivnosti PRNŠ-a.

2.4.2. Stručni saradnici kroz aktivnosti PRNŠ-a upoznaju nastavnike sa saznanjima iz oblasti pedagogije, psihologije i defektologije koja su o značaja za rad sa učenicima.

2.4.3. Stručni saradnici učestvuju na seminarima i drugim oblicima stručnog usavršavanja.

3. Standardi i indikatori za ključnu oblast ETOS ŠKOLE

Standard 3.1.

Odnosi učenika i nastavnika zasnovani su na međusobnom uvažavanju i na poštovanju pravila.

Indikatori:

3.1.1 Stručni saradnici obavljaju savjetodavni rad sa učenicima o međusobnom povjerenju i poštovanju pravila u školi.

3.1.2 Stručni saradnici uvažavaju mišljenja učenika u cilju formiranja prijatnog i podsticajnog školskog ambijenta i vrše intervencije za njegovo poboljšanje.

3.1.3. Stručni saradnici doprinose razvoju saradničkih odnosa među nastavnicima.

Standard 3.2.

Škola je obezbijedila sistematičnu zaštitu učenika od nasilja.

Indikatori:

3.2.1. Stručni saradnici učestvuju u definisanju i realizaciji različitih aktivnosti Tima za prevenciju i postupanje u slučajevima pojave nasilja i vandalizma.

3.2.2. Stručni saradnici u saradnji sa nastavnicima dosljedno rješavaju sve oblike neprimjerenog ponašanja učenika, u skladu sa pravilima.

Standard 3.3.

Škola ima razvijenu komunikaciju i saradnju sa roditeljima učenika, predstavnicima lokalne zajednice i stručnim institucijama

Indikatori:

3.3.1. Stručni saradnici aktivno saraduju sa roditeljima i unapređuju partnerstvo porodice i škole;(Individualna i grupna saradnja)
3.3.2. Stručni saradnici informišu roditelje o specifičnim potrebama/problema učenika i upućuju ih na vidove pomoći izvan škole
3.3.3. Stručni saradnici pripremaju i realizuju edukativne aktivnosti za roditelje učenika
3.3.4. Stručni saradnici pružaju pomoć nastavnicima u različitim oblicima saradnje sa roditeljima učenika,
3.3.5. Stručni saradnici, po potrebi, saraduju sa Savjetom roditelja;
3.3.6. Stručni saradnici saraduju i razmjenjuju informacije sa svim stručnim institucijama od značaja za rad i razvoj učenika

4. Standardi i indikatori za ključnu oblast **OBRAZOVNA POSTIGNUĆA**

Standard 4.1.

Škola kontinuirano prati i analizira podatke koji se odnose na obrazovna postignuća učenika

Indikatori:

4.1.1. Stručni saradnici u saradnji sa upravom škole analiziraju uspjeh učenika u učenju i vladanju na kraju svakog klasifikacionog perioda i daju predloge za poboljšanje.
4.1.2. Stručni saradnici učestvuju u analizi uspjeha učenika na eksternim provjerama znanja i predlažu mjere za poboljšanje.
4.1.3. Stručni saradnici vrše analizu uticaja dopunske i dodatne nastave na postignuća učenika i predlažu mjere za poboljšanje.

Standard 4.2.

Škola preduzima mjere da svi učenici završe obavezno školovanje.

Indikatori:

4.2.1. Stručni saradnici prate redovnost pohađanja nastave od strane učenika i predlažu mjere za smanjivanje neopravdanog izostajanja sa nastave.
4.2.2. Stručni saradnici saraduju sa relevantnim ustanovama izvan škole u svim slučajevima kada škola nema mehanizme i ingerencije za rješavanje problema učenika.

5. Standardi i indikatori za ključnu oblast **PODRŠKA UČENICIMA**

Standard 5.1.

Škola identifikuje različite potrebe i mogućnosti učenika

Indikatori:

5.1.1. Stručni saradnici procjenjuju zrelost učenika za polazak u školu
5.1.2. Stručni saradnici utvrđuju individualne karakteristika učenika u cilju podrške njihovom razvoju
5.1.3. Stručni saradnici u saradnji a nastavnicima identifikuju nadarene učenike
5.1.4. Stručni saradnici u saradnji sa nastavnicima identifikuju učenike sa teškoćama u razvoju, učenju i ponašanju

Standard 5.3.

Škola učenicima nudi različite vidove grupne podrške.

Indikatori:

5.3.1. Stručni saradnici realizuju sa učenicima preventivne i druge programe u cilju njihovog sveukupnog razvoja.
5.3.2. Stručni saradnici organizuju programe vršnjačke pomoći i edukacije u školi.

Standard 5.4.

Svaki učenik u školi ima adekvatnu individualnu pomoć i podršku

Indikatori:

5.4.1. Stručni saradnici organizuju i učestvuje u primjeni različitih oblika podrške djeci sa posebnim obrazovnim potrebama.
5.4.2. Stručni saradnici organizuju i učestvuje u primjeni različitih oblika podrške nadarenim učenicima.
5.4.3. Stručni saradnici organizuju i učestvuje u primjeni različitih oblika podrške učenicima koji imaju teškoće u učenju.
5.4.4. Stručni saradnici organizuju i učestvuje u primjeni različitih oblika podrške učenicima iz osjetljivih društvenih grupa.
5.4.5. Stručni saradnici organizuju i učestvuje u primjeni različitih oblika podrške učenicima koji pokazuju neprihvatljive oblike ponašanja.
5.4.6. Stručni saradnici realizuju individualno savjetovanje za učenike sa socio-emocionalnim problemima.
5.4.7. Stručni saradnici organizuju i realizuju profesionalnu orijentaciju i savjetovanje učenika prilikom izbora zanimanja i nastavka školovanja.
5.4.8. Stručni saradnici pružaju individualnu podršku djeci sa govorno-jezičkim teškoćama.

Standard 5.5.

Škola pruža podršku učenicima u kriznim situacijama.

Indikatori:

5.5.1. Stručni saradnici pružaju intervencije u kriznim situacijama.
5.5.2. Stručni saradnici pružaju podršku u periodu adaptacije na novu sredinu.